

کاهش قیمت ارز؛ سوگاتی موقت سفر فرزین

از منابع ارزی خود دست پیدا کند. حال پرسش اساسی اینجاست که صندوق بین‌المللی پول (که همکاری‌اش با نهادهای اقتصادی داخل آمریکا نیازی به اثبات ندارد) چگونه و به چه قیمتی راضی به همچنین توافقی خواهد شد؟ دم دستی‌ترین پاسخ بانک مرکزی به این پرسش، مبادله‌ی زندانیان (احتمالاً محمدباقر نمازی) با پول‌های بلوکه شده خواهد بود. هرچند با فرض صحت چنین ادعایی، صندوق بین‌المللی پول خود را یک نهاد (به ظاهر) مستقل مالی می‌داند و مبادله‌ی زندانیان آمریکایی، نمیتواند به رابطه‌ی ایران با این نهاد مرتبط باشد. این در شرایطی است که در زمان فراگیری کرونا، این نهاد بین‌المللی به رقم تلاش‌های مسئولان بانک مرکزی از کمک پانصد هزار دلاری نیز دریغ کرد. با توجه به سیطره و نفوذ

دلار که به عنوان علامت‌دهنده‌ی اساسی در بازارهای دیگر (سکه، خودرو و...) دخیل است، منجر شده است. روند کاهش‌ی این بازارها ظاهراً مردم را متقاعد می‌کند که

”شبه خورشید میان ظهر تابستان واضح است که کنگره‌ی آمریکا حاضر نیست ایران حتی به دلاری از منابع ارزی خود دست پیدا کند. حال پرسش اساسی اینجاست که صندوق بین‌المللی پول (که همکاری‌اش با نهادهای اقتصادی داخل آمریکا نیازی به اثبات ندارد) چگونه و به چه قیمتی راضی به همچنین توافقی خواهد شد؟

اتفاقات مثبتی در اقتصاد رخ خواهد داد.

شبه خورشید میان ظهر تابستان واضح است که کنگره‌ی آمریکا حاضر نیست ایران حتی به دلاری

نهم خردادماه محمدرضا فرزین و محسن کریمی، رئیس‌کل و معاون امور بین‌الملل بانک مرکزی به منظور آنچه «دیدار و گفت‌وگو با مقام‌های صندوق بین‌المللی پول» عنوان شد، تهران را به مقصد واشنگتن ترک کردند.^۱ در واقع هدف از این سفر، رایزنی و مذاکره برای آزادسازی پول‌های بلوکه شده‌ی ایران در کره و عراق است. علاوه‌بر آن، قرار است بیش از ۶ میلیارد دلار نیز تحت عنوان حق برداشت ویژه (SDR) از جانب صندوق بین‌المللی پول، به ایران اعطا شود. در کل تمام ارزش منابع ارزی مورد هدف فرزین در این سفر، حدوداً ۲۴ میلیارد دلار است.^۲ اخبار منتشر شده از نتایج این جلسات باعث کاهش انتظارات تورمی (و نه خود تورم) شد. کاهش انتظارات تورمی نیز شبیه ضربه‌ی اول یک دومینو، به کاهش قیمت

۱ www.cbi.ir/showitem/۲۷۵۲۸.aspx

۲ www.cbi.ir/showitem/۲۷۵۵۷.aspx

نقد اساسی به سیاست‌های دولت آنجاست که مسئولان اقتصادی کشور تلاش میکنند تا با «خبردرمانی» و «گفتاردرمانی» مشکلات را حل کنند. تجربه‌ای که در دولت‌های نهم و دهم امتحان خود را پس داده است.

امید داشت با امتیاز دادن به غرب و آزادسازی منابع ارزی کشور، اقتصاد داخل کشور را سامان ببخشد. احتمالاً دلیل اصرار دولت به این رویه، تصور مسئولان اقتصادی کشور است که به انتظارات تورمی (از ناحیه‌ی قیمت ارز) بیش از اندازه اهمیت میدهند. بانک مرکزی مسئله‌ی تورم را تنها «ارزی» میبیند. مهمترین ایراد، پایدار نبودن چنین رویه‌ای است. با فرض آزادسازی ۲۴ میلیارد دلار، این اتفاق برای سال‌های دیگر قابل تکرار نخواهد بود. مقصد مسیر فعلی جز قیمت دستوری ارز (قبلاً ۴۲۰۰ تومانی و امروز ۲۸۵۰۰ تومانی) نخواهد نیست. سیکل معیوبی که دوباره سرکوب تولیدکننده، رانت و فساد را تقویت میکند.

هر میهن‌پرستی از آزادسازی منابع ارزی کشور که حق قانونی ما بوده و با قلدری استکبار از آن منع شدیم، خوشحال میشود اما باید توجه کنیم که کاهش قیمت ارز و تورم، اگر از چنین روش‌هایی به دست بیاید پایدار نیست و دیر یا زود باید به فکر پیاده کردن روش‌های ریشه‌دارتری باشیم. مضاف بر این، تبعات اجتماعی تلقین گزاره‌ی «باید امتیاز بدهیم تا مشکلات اقتصادی داخل حل شود.» اجتناب ناپذیر است. این سیاست‌گذاری اقتصادی، هم ذهن مدیران را برای یافتن راه‌حل مشکلات در کلیدواژه‌ی «مذاکره» زندانی می‌کند و هم فشار مضاعفی روی تیم مذاکره‌کننده وارد میکند که سرآخر «هر توافقی» را به «توافق نکردن» ترجیح دهند.

قدرتمند آمریکا در ساختار صندوق بین‌المللی پول، اخذ وام از این نهاد برای ایران بعید خواهد بود. در صورت دستیابی بانک مرکزی به این پول، باز هم امکان حواله‌ی آن برای کشور وجود نخواهد داشت. یعنی - به دلیل قابل ردگیری بودن آن - در بهترین حالت میتوان از آن برای خرید دارو و غذا (کالاهای اساسی) استفاده کرد.^۳

اما فارغ از تمام این نکات، نقد اساسی به سیاست‌های دولت آنجاست که مسئولان اقتصادی کشور تلاش میکنند تا با «خبردرمانی» و «گفتاردرمانی» مشکلات را حل کنند. تجربه‌ای که در دولت‌های نهم و دهم امتحان خود را پس داده است. مشکلات عینی و واقعی اقتصاد، با شرطی کردن اذهان عمومی جامعه قابل درمان نیست. تیم رسانه‌ای دولت شاید بصورت موقت بتواند با تبلیغات مذاکره کردیم و قیمت دلار کاهش یافت مسکنی برای درد تورم پیدا کند اما بی‌شک درمان را باید در جای دیگری پیدا کرد. این همان دست‌فرمان دولت قبل است که

۳ <http://www.khabaronline.ir/news/۱۷۷۷۵۴۱/واکنش-آمریکا-به-آزادسازی-پول-۱۷۷۷۵۴۱>
های-بلوکه-شده-ایران-در-عراق